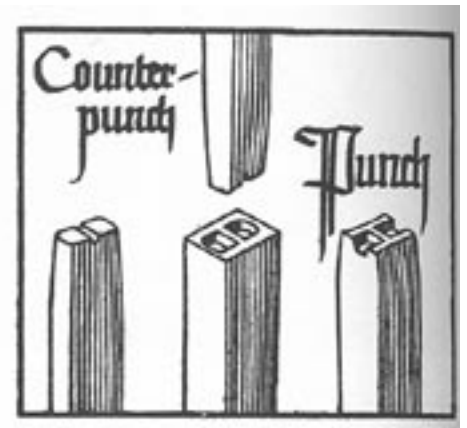
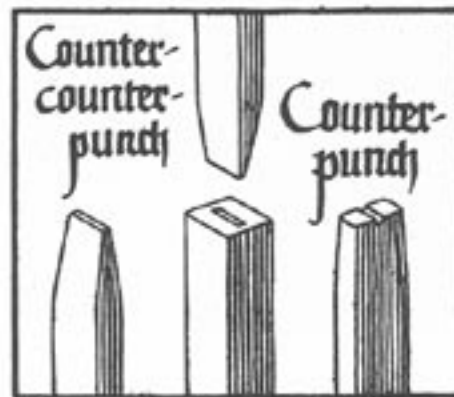
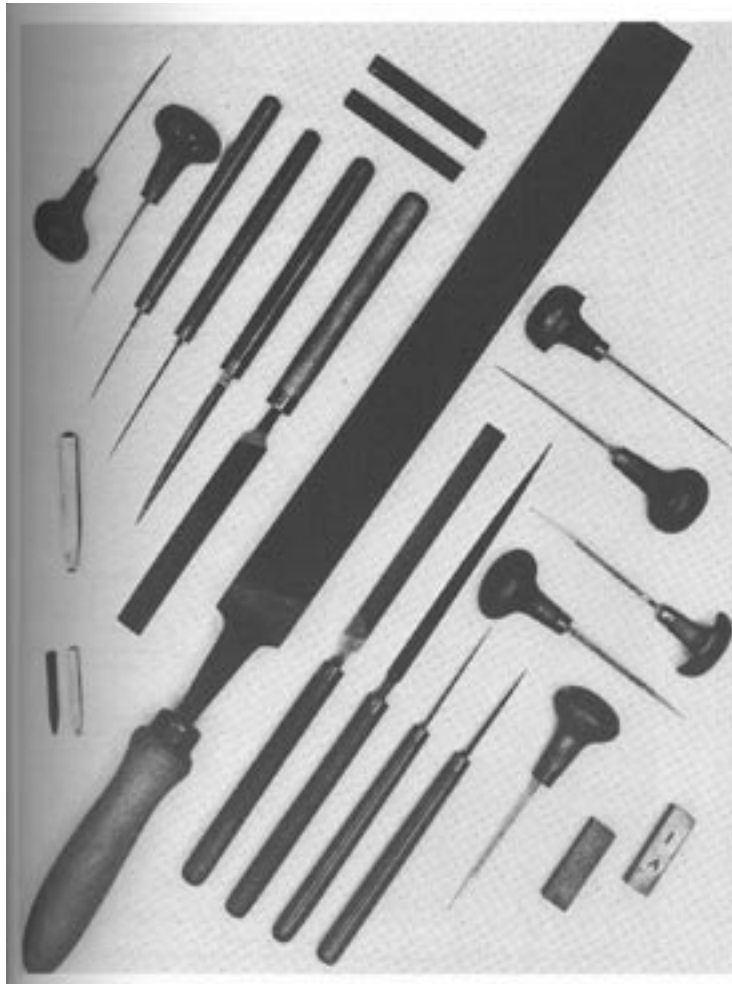
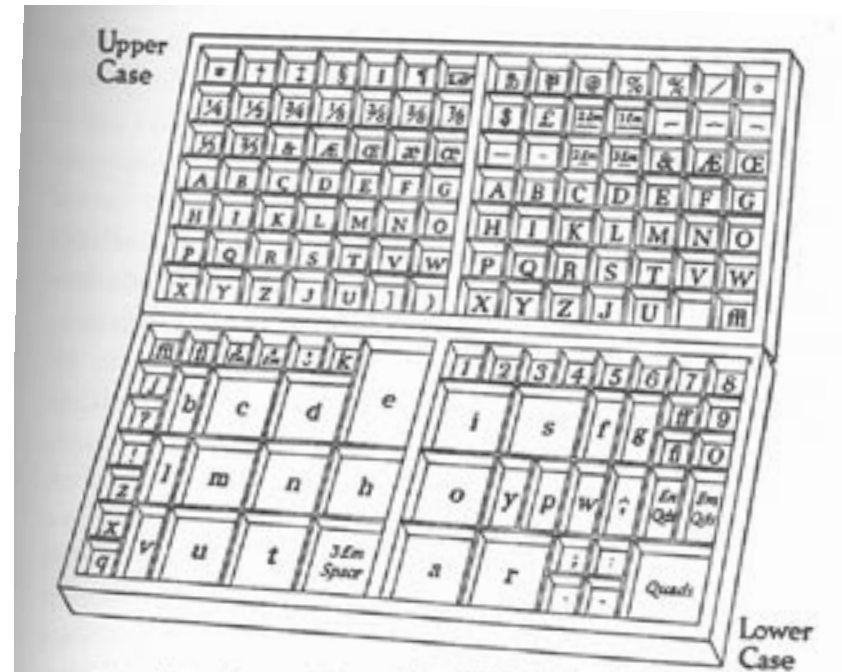
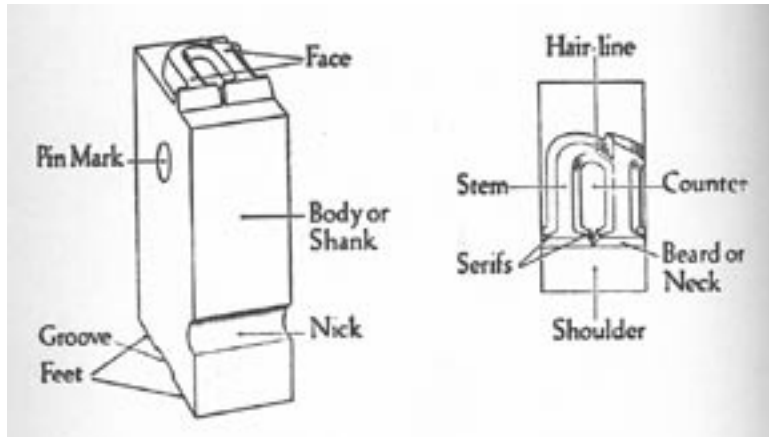

Ancient Hebrew scroll

Tools used for making punches and finishing metal type; Diagram showing the creation of punches

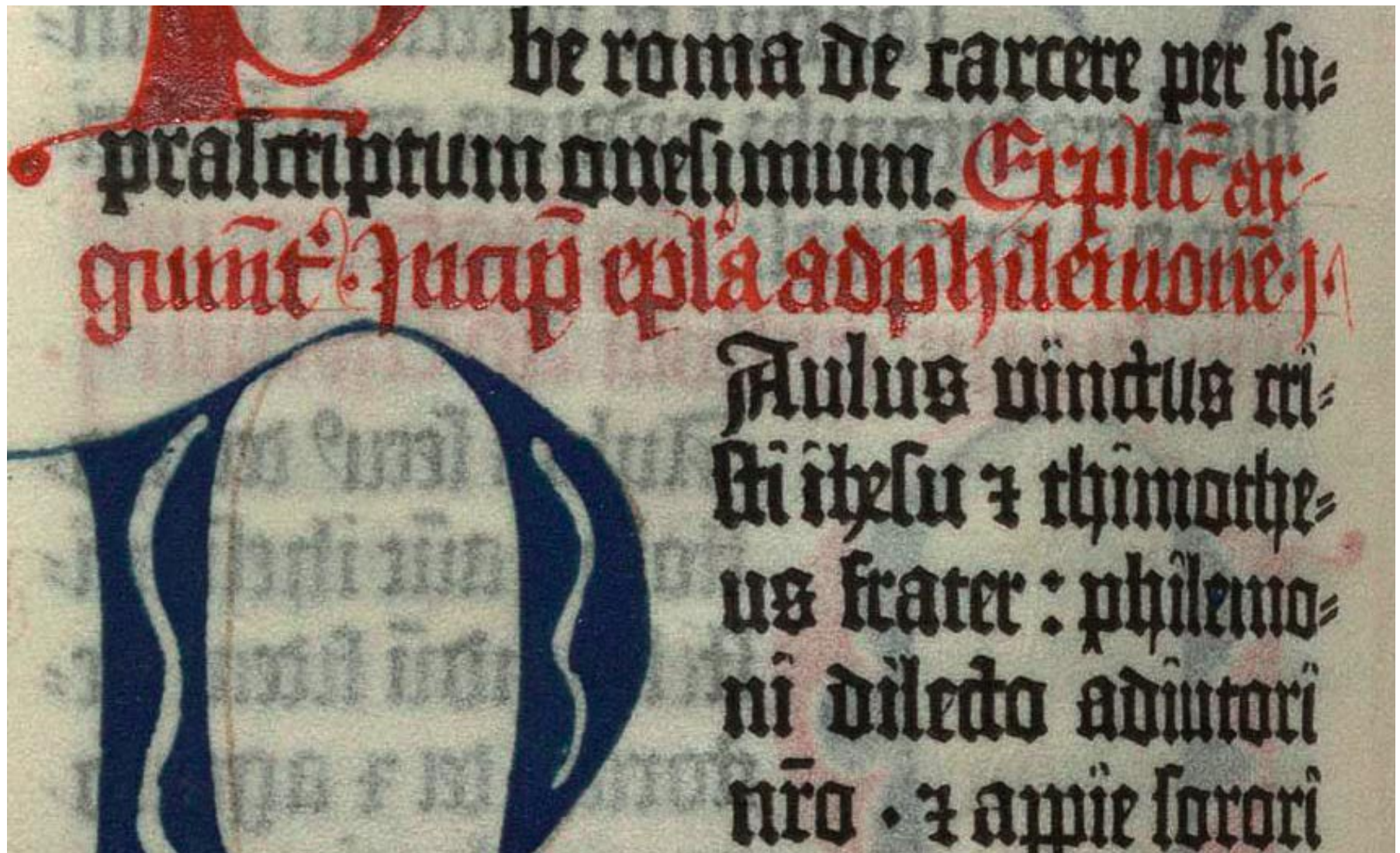

Type casting and printing

Johann Gutenberg

Detail of Gutenberg's 42-line bible. 1455

Scē Justine, or
Sācte Egidii, or
Scē leonarde, or
Sācte Hoar, or
Sācte libori, or

Adorem⁹ dñm qui fecit nos, **V**enite aii **S**ervate.
Beatiss vir qui
 non abiit in Evovar.
 consilio impiorū et in
 via peccōe nō stetit: et in
 cathedra pestilēcie nō se-
 dit. **S**ed i lege dñi vo-
 lūtas ei⁹: et in lege eius meditabit die ac
 nocte. **E**t erit tanq̄ lignū qđ platanū iste
 fecit deorsus aq̄e: qđ fructū suū dabit: in
 ore suo **E**t foliū ei⁹ nō defluet: et oīa q̄cūq̄
 faciet prosperabūt. **N**ō sic impij nō sic sed
 tanq̄ pulvis quē picat ventus a facie terre.

Vnd auch also gemezet suchet viel suchtrikeyt von
ber Johannes mesue spricht daz wermut sterck
die leber vnd brenget loisten zu efen vnd machet g
ten krankheyt als dan ist die gelsucht vñ die wasser
dodet die würme in dem buche vñ driebet sie vñ mee
da von machet eyn plaster also. Nym wermut in
halp loit. gebrant hirtzhorn eyn loit. vnd eyn loit
dar vnder gemiset honig vñ dar vñ ein plaster ger
leyt vff den buch. Item wer das kalt lange z
nutz zu frömen den safft von wermut mit zucler
neset da von zu hant Wermut safft gemenget

John Fust.

[From Maittaire.]

agiť. ut hūana dīuīnīs tribuāt auctoritatē: cū potius hum.
buerīnt. Quę nūc sane omittamus. ne nihil apud istos agat
materia ꝑcedat. Ea igr̄ queramus testimonia. q̄bus illi pot
aut certe non repugnare. Sibillas plurimi et maximi auct
gręcoꝝ: Aristoricus: et Appollodorus: Erichreus: nostre
nestella. Hi omēs ꝑcipuam et nobilem ꝑter ceteras. Erich
memorāt. Appollodorus qđē ut de cīuī ac populari sua gl

Sed necesse est inquit: ut terrena corpora teneat: uel cogat ad terram: & ideo in caelo esse non illi homines in terra erant nemorosa atque fructu obtinuit. Sed quia & ad hoc respondendum est: uel quo ascendit in caelum: uel propter sanctorum quos sunt: intueantur paulo attentius pondera ipsa terra efficit: ut ex metallis que in aquis posita continu-

teris qui ab eo nasceretur tradidit: uel ad manifestationem futuræ signum: uel ut hoc quasi paternæ uisionis inentes maiores suos imitari conaret: aut quibuscunque: nim id scrutandum nobis modo est. Post Habraam pietate successit: felice hac hereditate a parentibus aconiunctus quum geminos genuisset castitatis amorem licitur abstinuisset. Ab isto natus est Iacob qui propter prouetum Israel etiam appellatus est duobus nominibus uirtutis usus. Iacob enim athletam & exercitum se latine quam appellationem primum habuit: quum practicis opero pietate labores ferebat. Quum autem iam uictor speculationis fruebat bonis: tunc Israelem ipse deus premia beatitudinemque ultimam que in uisione dei conominem enim qui deum uideat Israel nomen signum uideatorum tribus perfectæ sunt. Innumerabilia de uita-

que omnibus ut aquarum submersis cum filiis suis simul ac uirtutibus mirabili quodam modo quasi semen humani generis conseruatus est: que uirtutibus quasi uiam quandam imaginem imitari nobis contingat: & hi quidem ante diluuium fuerant: post diluuium autem alii quorum unus altissimi dei sacerdos iusticie ac pietatis miraculo rex iustus lingua hebreorum appellatus est: apud quos nec circumcisionis nec mosaice legis ulla mentio erat. Quare nec iudæos (posteris enim hoc nomen fuit) neque gentes: quoniam non ut gentes pluralitatem deorum inducebant sed hebreos proprie nominamus aut ab Hebreis ut dictum est: aut quia id nomen transitiuos significat. Solum quippe a creaturis naturali ratione & lege inanimata non scripta ad cognitionem ueri dei transire: & uoluptate corpora concepta ad rectam uitam peruenisse scribunt: cum quibus omnibus preclarus ille totius generis origo Habraam numerandus est: cuius scriptura mirabilem iustitiam quam non a mosaica lege (septima enim post Habraam generatione Moyses nascitur) sed naturali fuit ratione consecutus summa cum laude attestatur. Credidit enim Habraam deo & reputatum est ei in iustitiam. Quare multarum quoque gentium patrem diuina oracula futuris ac in ipso benedictas omnes gentes hoc uelut ipsum quod iam nos uideamus aperte predictum est: cuius ille iustitiam perfectionem non mosaica lege sed fide consecutus est: qui post multas dei uisiones legitimum genuit filium: quem primum omnium diuino persuasus oraculo circumcidit: & ceteris qui ab eo nasceretur tradidit: uel ad manifestum multitudinis eorum futuræ signum: uel ut hoc quasi paternæ uirtutis insignem filii retinentes maiores suos imitari conaret: aut quibuscunque alius de causis. Non enim id scrutandum nobis modo est. Post Habraam filius eius Isaac in pietate successit: felice hac hereditate a parentibus accepta: qui uni uxori coniunctus quum geminos genuisset castitatis amore ab uxore postea dicitur abstinuisset. Ab isto natus est Iacob qui propter cumulatam uirtutis usus. Iacob enim athletam & exercitum se latine dicere possumus: quam appellationem primum habuit: quum practicis operationibus multos pro pietate labores ferebat. Quum autem iam uictor speculationis fruebat bonis: tunc Israelem ipse deus appellauit aterna premia beatitudinemque ultimam que in uisione dei consistit et largiens: hominem enim qui deum uideat Israel nomen significat. Ab hoc. xii. uideatorum tribus perfectæ sunt. Innumerabilia de uita istorum uirtutum fortitudine prudentia pietateque dici possunt: quorum alia secundum scripturæ uerba historice considerantur: alia tropologice ac allegorice interpretantur: de quibus multi conscripserunt: & nos in libro que inscriptus

AVLI GELII NOGTIVM ATTIC
 CAPITVLA PRIMI LIBRI.

Vali proportione: quibusq; colle
 esse Pythagorā philosophū dixerit
 proceritate: qua fuit Hercules: cum uita
 Caput primum. Plutarchus.
 Ab Herode Attico consulari uiro tempo
 iactatum & gloriosum adolescentē speci
 uerba Epicteti stoici: quibus festiuiter a
 loquacium nebulonum: qui se stoicos nu
 Caput secundum. Herodes Atticus.
 Quod Chilo lacedemonius consilium a
 Quodque est circumspecte & anxie cons
 amicorum delinquendum aliquando sit
 Theophrastus: & M. Cicero super ea re
 Caput. iii. Chilo præstabilis.

AVLI GELII NOCTIVM ATTICARVM COMMENTARII
 CAPITVLA PRIMI LIBRI.

Vali proportionem quibusq; collectis Plutarchus innotuit
 esse Pythagorā philosophū dixerit de comparanda corpore
 proceritate qua fuit Hercules cum uita uiuentis.

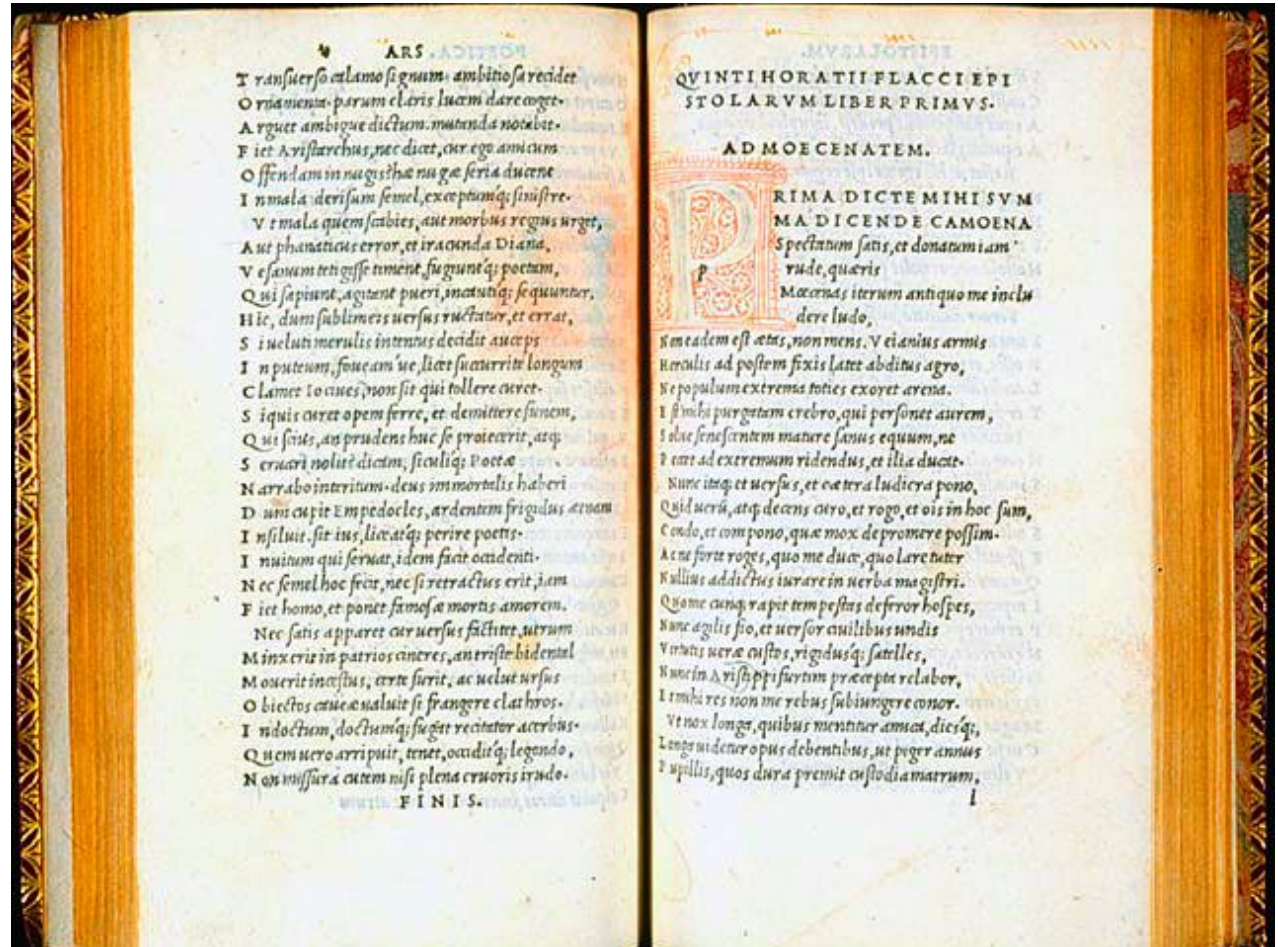
Caput primum. Plutarchus.
 Ab Herode Attico consulari uiro tempore iactatum & gloriosum adolescentē specie uerba Epicteti stoici: quibus festiuiter a loquacium nebulonum: qui se stoicos nuncupant.

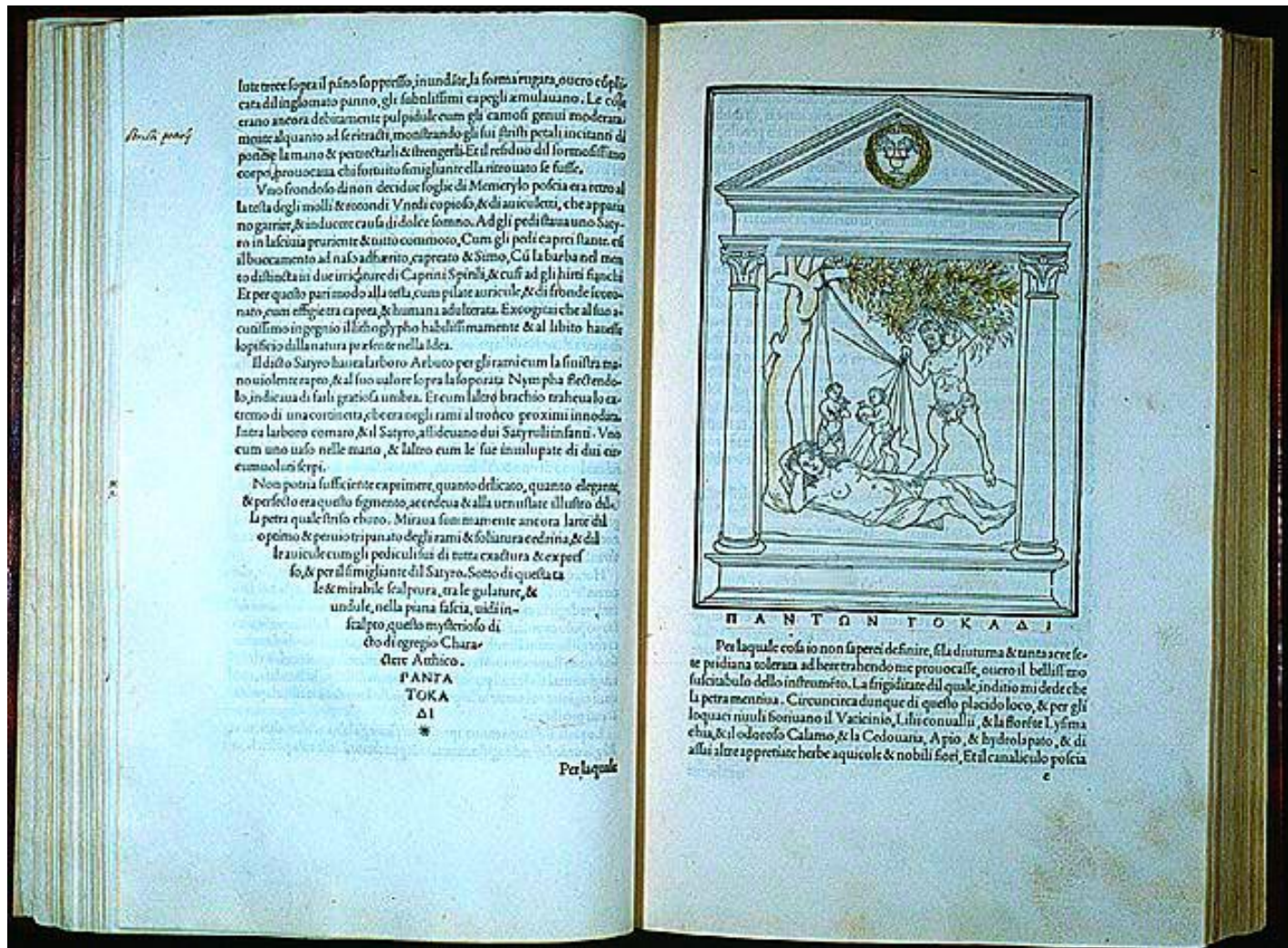
Caput secundum. Herodes Atticus.
 Quod Chilo lacedemonius consilium a pro salute amici cepit.
 Quodque est circumspecte & anxie considerandum an pro utilitate
 amicorum delinquendum aliquando sit. notatque Theophrastus & M. Cicero super ea re scripturam.

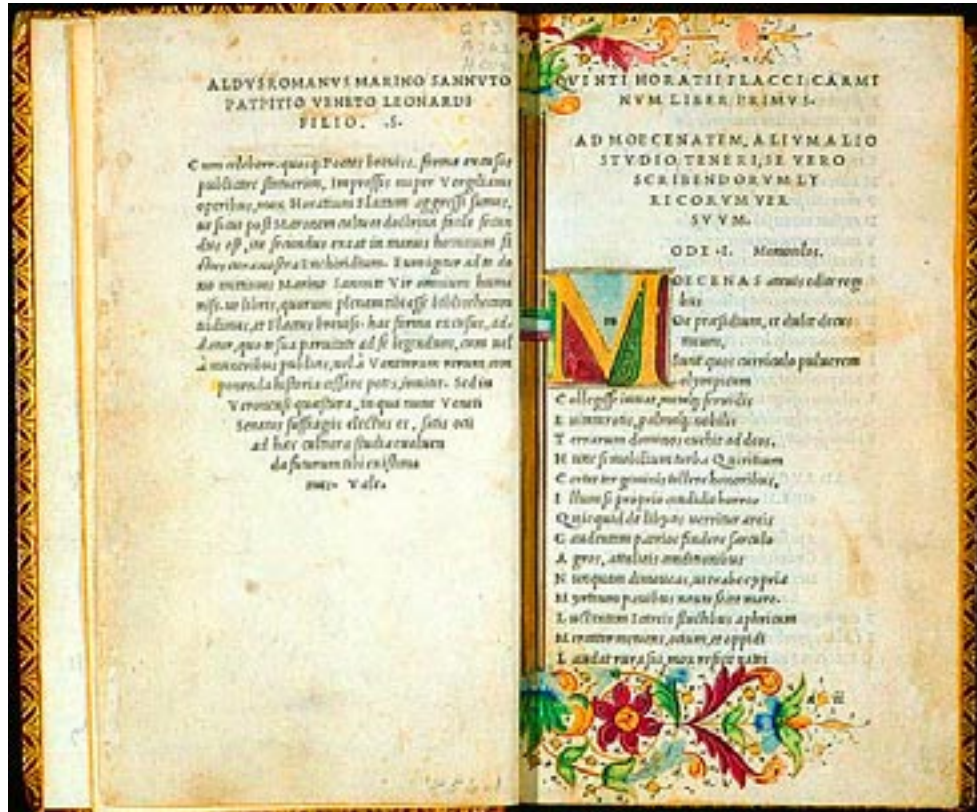
Caput. iii. Chilo præstabilis.
 Quam tenuem curamque explorant Antonius Iulianus in oratione
 M. Tullii uerba ab eo mutuo arguit. Caput. iiii. Anaximenes.
 Quod Demosthenes eburne uulsi corporis magis uulsi plus obnoxio
 uulsi magis uulsi fuit. Quodque non Plutarchus in oratione ob eadem edi
 uulsi nauigantemque in agendo hylaricorum Dionysii saluaticula
 cognomine appellat. Caput. v. Demosthenes.
 Vellus ex oratione Merulli Naudis quoque dicit ad populum in effusa
 cura cum ad iuuenes dicens ad herosum eorum oratio quæ ob causam
 repobertis: & qua contra modo defensa sit. Caput. sextum.
 Melen & moxino.
 In hanc uerba Cicero in oratione quæ in Verrem dicit sibi rem
 sperans prædicto fatigantem memora esse nec uerum. Erantque uerba
 qui heros uulsiare libere & furantem scribit. Atque ibi de quodam alio
 Cicero uerba dictum: quod probe scriptum perperam mutatum. &
 alia quæ de modula ramentis quæ Cicero a uulsiare
 est. Caput septimum. In oratione.
 Plutarchus in libro Phocionis philosophi scripta sup. Lucie monumentis.
 Demosthenes oratione. Caput octauum. Phocion.
 Qui modus sitent equi eodem discipulo pythagorici: quibus non peni
 us perantem oblationem sit dicens fuit ac tacendi.
 Caput nonum. Ordo.
 Quibus uerba appellat Phocionis philosophi ad eodem uulsi
 rimentis præloquant. Caput decimum. Phocionis.

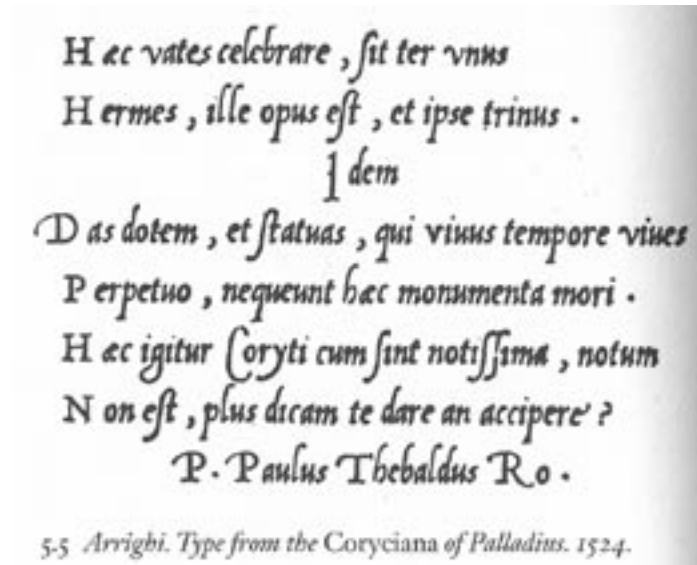
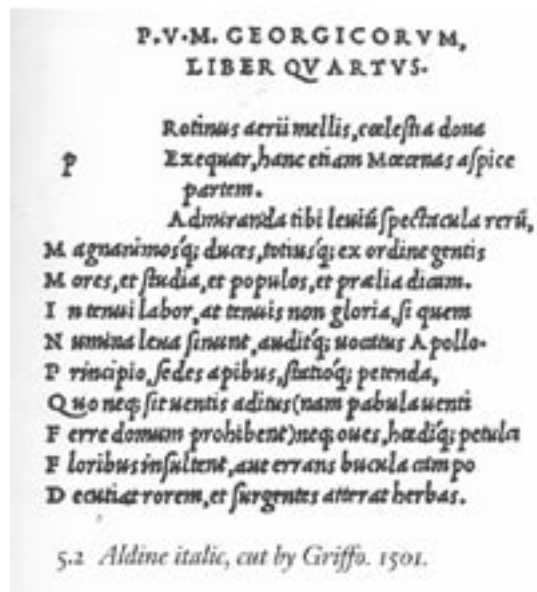

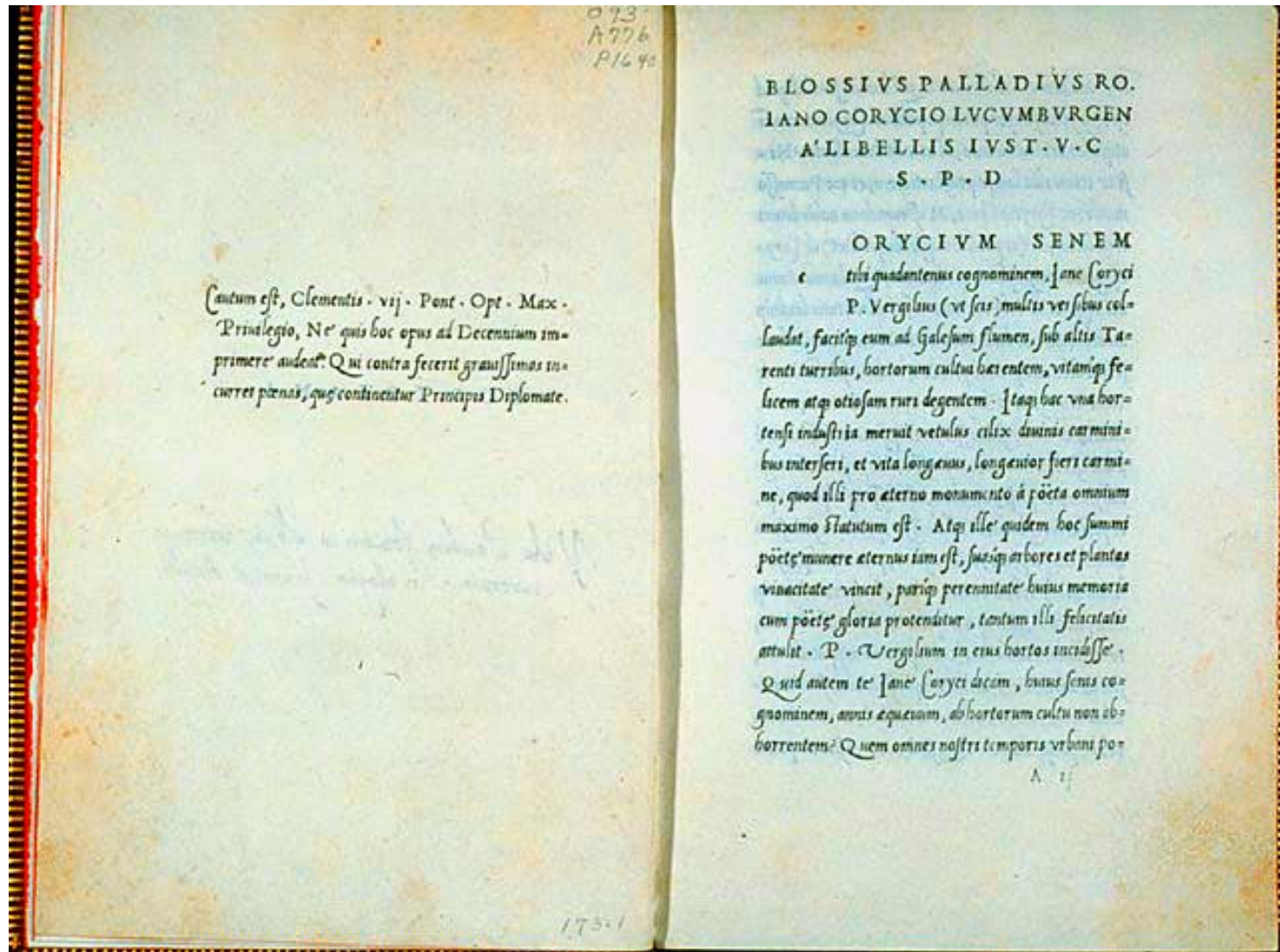
Athhorū regem ut ab
 mus sine munere salu
 test. Ego uero glorios
 tuam uirtutē humani
 tum ceteras nature de
 ter etatis nostre princi
 mis illustris es: subli
 summā caritatē: sum
 nulla ratione adduci p
 pluris apud te fidem meā esse existimem q̄ ulli
 pe cū te indigentibus & ueluti e naufragio eme
 offerre uideam pias manus. Ceterū nec sine mu
 nec uacuis (ut aiunt) manibus tuā maiestātē su
 Nam cū priores Appiani libros/ Libycum: Syr
 & Mithridaticū Nicolao quinto sūmo pontific
 nis ageret e greco transtulissē/ Reliquos ciuil
 cōmentarios: quē Senatus: populusq; romanus

BLOSSIVS PALLADIVS RO.
 IANO CORYCIO LVCVMBVRGEN
 A' LIBELLIS IVST. V. C

S . P . D

ORYCIUM SENEM

*tibi quadantenus cognominem, Iane Coryci
 P. Vergilius (vt scis) multis versibus col=
 laudat, facitqz eum ad Galesum flumen, sub altis Ta=
 renti turribus, hortorum cultui haerentem, vitamqz fe=
 licem atqz otiosam ruri degentem. Itaqz hac vna hor=*

Stupescunt Corycunq; cum fabricis
Nostri secla beata iudicant .

Iohannes Macerata
Ergo hominum Coryci tantum valet anxia cura
Veritat ut in magnos frigida saxa Deos ?

Barptolemaeus Simonetta
Quid natum Solyma miramur 'Virgine' Christum
Mysticâq; insoliti sacra puerpery ?
Nunc noua miremur Christi cunabula , saxo
Spirantes gaudent Anna, Puer, Genitrix .

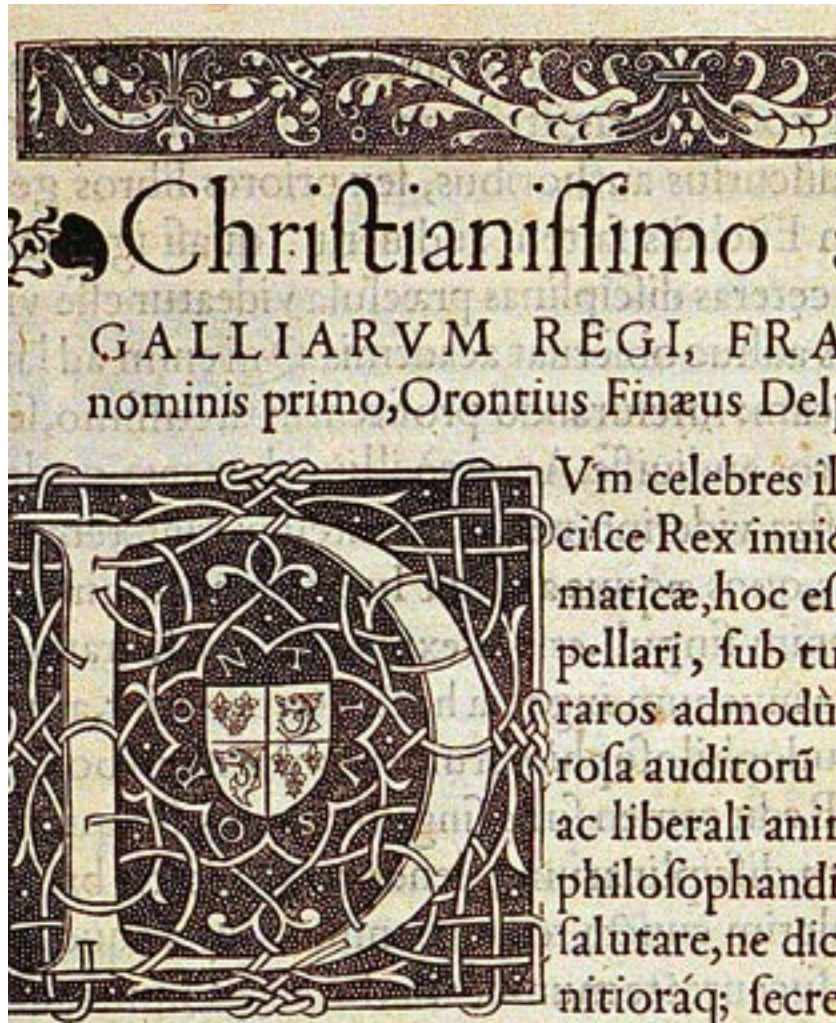
Idem
Non est artis opus, q non simulacra Deorum
Exhibeat, veros sed lapis iste Deos
Corycij meruit pietas, ut qualia caelo
Mente colit, terris numina conspiceret .

Idem
Huic Superi saxo vitam, Sansoni artem
Contulit, et Superis Corycius posuit .
Mira deum vis q uiuet lapis, ars quoq; mira
Sculptoris mira, et Corycij pietas .

Barptolemaeus Simonetta
Quid natum Solyma miramur 'Virgine' Christum
Mysticâq; insoliti sacra puerpery ?
Nunc noua miremur Christi cunabula , saxo
Spirantes gaudent Anna, Puer, Genitrix .

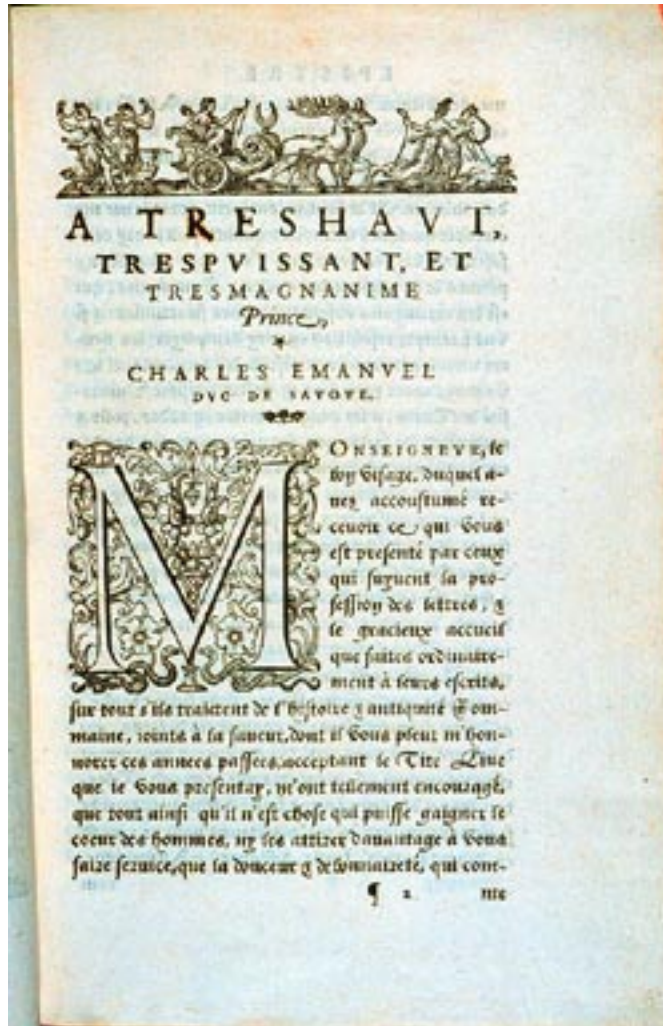
Idem
Non est artis opus, q non simulacra Deorum
Exhibeat, veros sed lapis iste Deos
Corycij meruit pietas, ut qualia caelo
Mente colit, terris numina conspiceret .

Idem

Simon de Collines, France

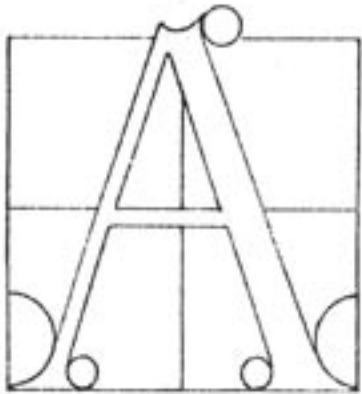
finfulness

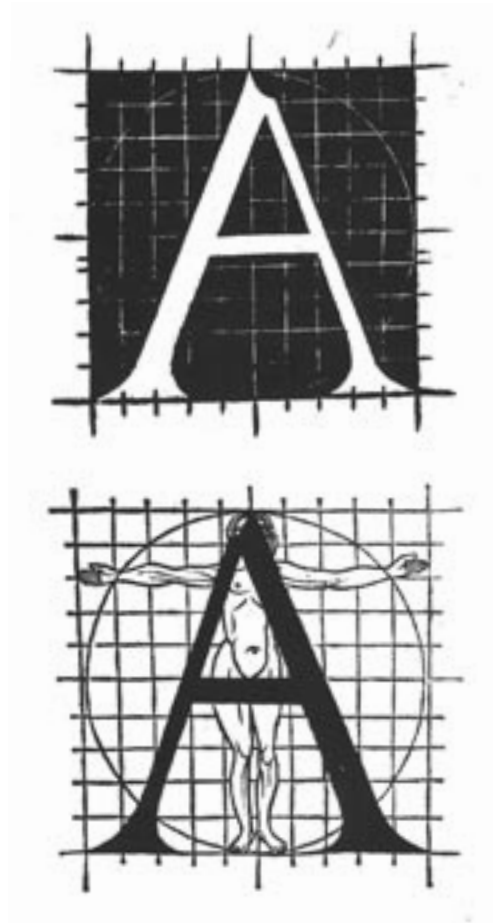

Jean de Tournes, 1556

Jean de Tournes, 1556 (detail)

Non erat forma ei,

DIONYSII HALICARNASSEI
PRÆCEPTA DE ORATIONE PANEGYRICA,
M. ANTONIO ANTIMACHO INTERPRETE.

PANEGYRIS, solennis scilicet quinquennialium ludorum celebrata siue cœventus, est inventum & donum deorum, ad requiem maiorum rerum que ad vitam attinent, tradita (sicuti quodam in loco inquit Plato) cum dii humanum genus ad laborem natum miserari effense. Coacti autem fuerunt a sapientissimis hominibus consentire, & a civitatibus publice communi decreto, ad efficiendos recreandosq; animos, ac ad oblectationem atque solatium spectantium constituti. Tributus vero ad hos musico celebrandos, est a divinis suppeditandam quidem pecuniarum sumptus, a principibus circa hoc ornatus ad magnificentiam apparatus, rerumq; ad id commodam opulentia. Panegyricum adhibere corporum robore evocant plurimum, & Musicum ac Apollinis affectatores musica, que in ipsis reperitur. At virum, qui in literarum & eloquentiæ studio versatus fuerit, ac vniuersam vitæ tempus in eis consumpsit atq; contriuit, in ornanda panegyrica sese genere oportet, ac tanto insiti artificio, ut eius oratio a vulgari dicendi ratione abhorreat. Age igitur, o Eche crates, ad hoc tamquam ducis vitæ nequaquam trite nec a multis tentate facti, explicemus tibi ea que olim a nostrorum sapientiæ parentibus nobis tradita accepimus illi vero, & illorum etiam superiores, a Mercurio & a Musis habuisse dixerunt: non secus ac Alcæus pastor ab eisdem in Helicone possum esse consecutus. Age itaq; cum huiusmodi arte orationes sequere. Deus etenim vniuersis, quæcumq; sit, panegyricos aliquo modo præter, & eiusdem est nominis: ut, Olympiorum, Olympius Iupiter: eius autem quod in Pythiis sit certaminis, Apollo. Principum igitur huiusmodi orationis, quæcumq; fuerit, Iuxta dei nobis sit, tamquam vultus seu persona quedam splendida, in sermone incho polita atque constituta. Laudandi autem exordium, ab illis que deo insunt, etique attribuentur, prout res copiam suppeditent, fames. Si quidem Iupiter fuit, adducendum est, deorum regem, utrumque omnium opificem esse: Si vero Apollo, musices insatorem existisse, & eundem esse cum sole Solem autem omnium omnibus bonorum auctorem. Præterea si Hercules eris, Iouis esse filium: & ea que mortalium vitæ præbuit, connumerabis. Et locus ferme cõpletur ea ipsa que quilibet aut inventum, aut hominibus tradidit. Venim hæc breviter narra bis, ne præcedens oratio sequenti maior euadere videatur. Deinceps verbis laudes, in qua publicas consentus celebratur, vel a sitis,

Claude Garamond. Roman type, Paris 1550; His type in use in Frankfurt, 1586

A B C D E F G
H I K L M N O
P Q R S T V X
Y Z Æ Œ

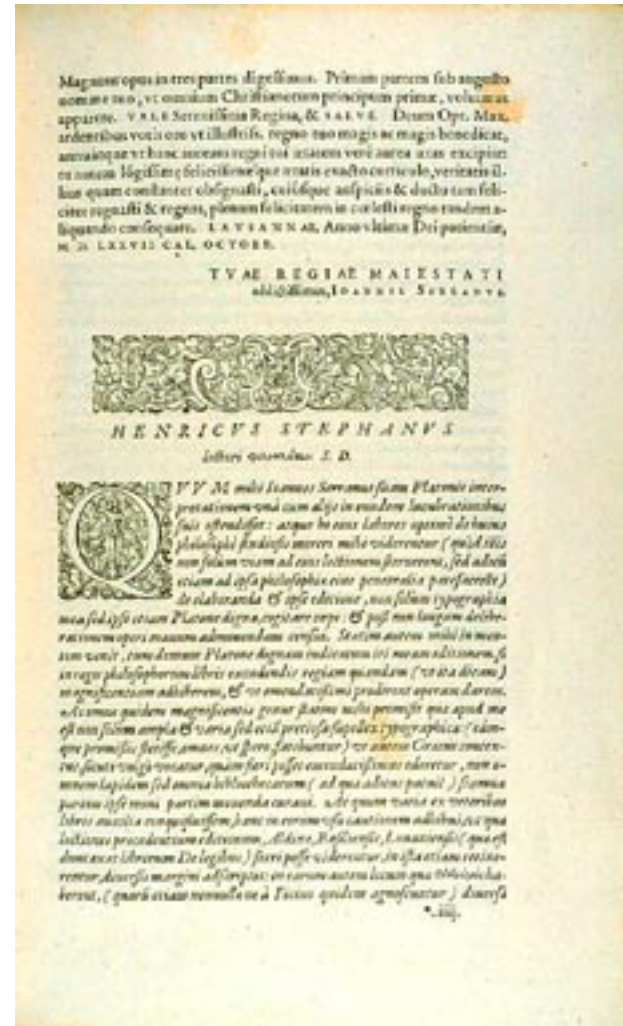
a b c d e f g h i k
l m n o p q r s t
v x y z é à æ œ
& et ff f ff ll tt lb

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

*A B C D E F G
H J K L M N O
P Q R S T V X
Y Z Æ Œ U*

*a b c d e f g h i k
l m n o p q r s t
v x y z é à U et
ß sp ij st ll tt as is us*

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

stante tenentissime que rebus exarato curam
 stanter obsignasti, cuiusque auspiciis & du
 & regnas, plenam felicitatem in coelesti regi
 equare. LA V S A N N A E, Anno vltimæ D
 L. CAL. OCTOBR.

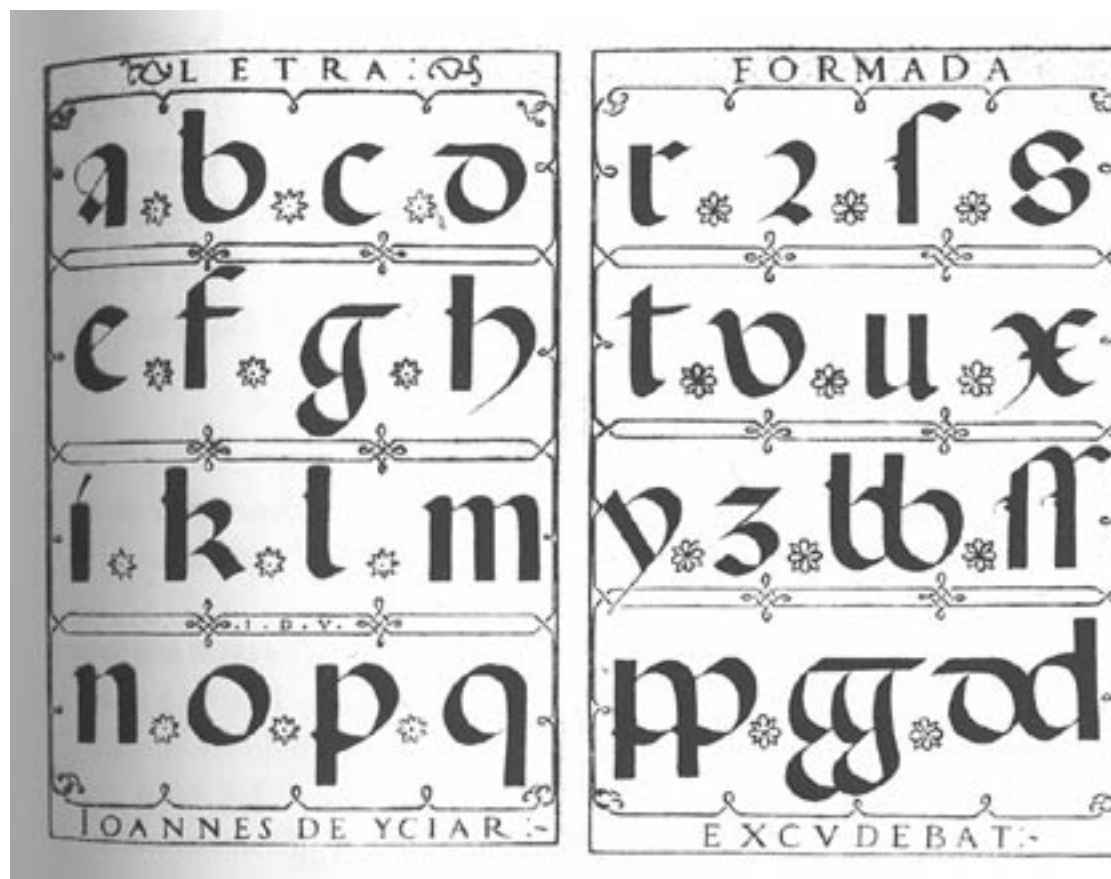
T V A E R E G I A E M A I E
 addictissimus, IOANNES S

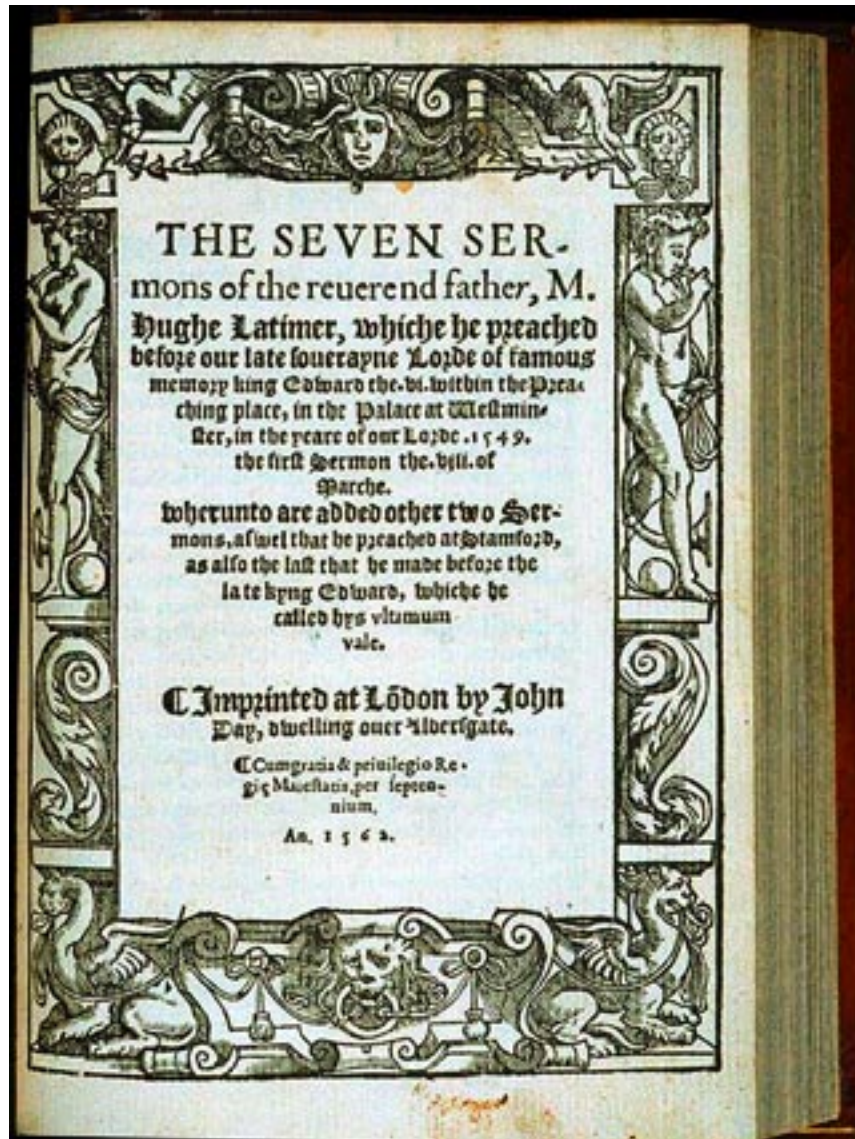
N R I C V S S T E P H A N

lectori φιλοπλάτῳ S. D.

V V M mihi Ioannes Serranus suam P
 pretationem unà cum alijs in eundem lu
 suis ostendisset: atque hi eius labores op

Spanish rotunda, Jean de Yciar, 1550

John Day, London, 1562

“Horae Beatae Mariae” (Hours of the Blessed Virgin Mary), 1524

“Horae Beatae Mariae” (Hours of the Blessed Virgin Mary), 1524